

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 279/2021-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Treščákom, Thurzova 6, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 53 Ek 1090/2018 zo 7. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 53 Ek 1090/2018 zo 7. októbra 2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 53 Ek 1090/2018 zo 7. októbra 2020 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Banská Bystrica **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **450,29 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa Advokátskej kancelárii [REDAKOVANÉ], s. r. o., Thurzova 6, Košice, IČO 52 290 514, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. októbra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a príloh ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Na Okresnom súde Rožňava bolo pod sp. zn. 10 C 93/2011 vedené konanie v právnej veci sťažovateľa ako žalobcu proti žalovanému PROFITHERM Jablonov, s. r. o., Zátišie 10, Bratislava, IČO 44 566 972 (ďalej len „žalovaný“), o neplatnosť a neúčinnosť právnych úkonov (ďalej aj „základné konanie“). V tomto konaní Okresný súd Rožňava rozhodol rozsudkom č. k. 10 C 93/2011-412 z 29. júna 2015 (ďalej aj „rozsudok súdu prvej inštancie“) tak, že žalobu zamietol a zaviazal sťažovateľa na náhradu trov konania. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, keďže zastával názor, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný a trpí viacerými vadami, ktoré zakladajú dôvod na jeho zrušenie. Počas odvolacieho konania obchodná spoločnosť AUTO G & G, s. r. o., Albínov 1639, Sečovce, IČO 36 759 121, začala požadovať od sťažovateľa vrátenie pôžičky vo výške 23 500 eur, ktorú mu poskytla na kúpu pohľadávky, s ktorou bolo spojené právo uplatňované v uvedenom súdnom konaní. Keďže sťažovateľ nemal finančné prostriedky na jej vrátenie, dohodol sa s obchodnou spoločnosťou AUTO G & G, s. r. o., že jej postúpi túto pohľadávku za odplatu 23 500 eur, pričom pohľadávka sťažovateľa na odplate za postúpenie pohľadávky sa započíta s pohľadávkou obchodnej spoločnosti AUTO G & G, s. r. o., na nevrátenej pôžičke, čím vzájomné pohľadávky zaniknú.

4. Z dôvodu, že 1. februára 2016 bola uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávky, s čím súvisela zmena v procesnom účastníctve v konaní, sťažovateľ podaním z 10. februára 2016 oznámil odvolaciemu súdu postúpenie pohľadávky na obchodnú spoločnosť AUTO G & G, s. r. o., a navrhol pripustenie zmeny účastníka konania podľa § 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016 pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že na miesto doterajšieho žalobcu vstúpila do konania spoločnosť AUTO G & G, s. r. o. Rozsudkom č. k. 2 Co 585/2015-488 z 13. decembra 2016 (ďalej aj „rozsudok odvolacieho súdu“) odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania.

5. Sťažovateľovi ako povinnému bolo následne doručené upovedomenie o začatí exekúcie z 30. augusta 2018, ktorá je vedená na Exekútorskom úrade súdnej exekútorke JUDr. Denisy Regináčovej Mihalovej pod sp. zn. 281 EX 303/18 vo veci oprávneného PROFITHERM Jablonov, s. r. o., o vymoženie 15 616,18 eur s príslušenstvom, a to na podklade exekučného titulu, rozsudku Okresného súdu Rožňava č. k. 10 C 93/2011-412 z 29. júna 2015. Sťažovateľ po doručení upovedomenia o začatí exekúcie zisťoval tak na súde prvej inštancie, ako aj na odvolacom súde, z akých dôvodov je proti nemu vedené exekučné konanie a či už bolo v konaní právoplatne rozhodnuté, na čo mu súdy oznámili, že mu už nemôžu poskytnúť žiadne ďalšie informácie, keďže sťažovateľ už nie je účastníkom tohto konania z dôvodu zmeny účastníctva a vstupu obchodnej spoločnosti AUTO G & G, s. r. o., na jeho miesto.

6. Dňa 26. septembra 2019 sťažovateľ podal návrh na zastavenie exekúcie s odôvodnením, že exekúcia je proti nemu vedená neoprávnene, keďže z rozsudku odvolacieho súdu preukázateľne vyplýva, že na strane žalobcu už vystupuje postupník, obchodná spoločnosť AUTO G & G, s. r. o., a teda povinnosť na náhradu trov konania má výlučne táto obchodná spoločnosť. Uznesením okresného súdu č. k. 53 Ek 1090/2018 zo 14. marca 2019 bola exekúcia zastavená. Proti tomuto

uzneseníu podal oprávnený sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 53 Ek 1090/2018 zo 4. novembra 2019 tak, že uznesenie zo 14. marca 2019 zrušil a vec vrátil vyššiemu súdnemu úradníkovi na nové konanie a rozhodnutie. Okresný súd uznesením č. k. 53 Ek 1090/2018 z 20. januára 2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol tak, že návrh sťažovateľa ako povinného na zastavenie exekúcie zamietol, riadiac sa právnym názorom vyjadreným v zrušujúcom uznesení č. k. 53 Ek 1090/2018 zo 4. novembra 2019, a predmetné rozhodnutie odôvodnil tým, že opätovne preskúmal exekučný titul č. k. 10 C 93/2011 z 29. júna 2015 priložený k návrhu na vykonanie exekúcie spolu s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti. Na základe rozsudku krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015 z 13. decembra 2016 zistil, že krajský súd pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu uznesením č. k. 2 Co 585/2015 z 25. apríla 2016 a zároveň rozsudkom z 13. decembra 2016 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému (oprávnenému) priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania proti novému žalobcovi – obchodnej spoločnosti AUTO G&G, s. r. o. Citujúc § 488 a § 489 Občianskeho zákonníka, uviedol, že zákon rozlišuje inštitút pohľadávky a inštitút záväzku. Z uvedeného vyplýva, že predmetná vymáhaná suma nepredstavuje pohľadávku prípadne jej príslušenstvo, ktoré sa týka práva sťažovateľa uplatneného v základnom konaní na súde prvej inštancie. Predmetná vymáhaná suma predstavuje dlh, resp. záväzok, ktorý má sťažovateľ proti žalovanému (oprávnenému PROFITHERM Jablonov, s. r. o.). Zmluva o postúpení pohľadávky, prípadne pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu zo sťažovateľa na obchodnú spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., vykonané uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016 sú teda pre posúdenie dôvodnosti vykonávania exekúcie proti sťažovateľovi právne irelevantné.

7. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, ktorej okresný súd rozhodujúci sudcom nevyhoviel a ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením sťažnosť zamietol, stotožňujúc sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka a aplikujúc § 202 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) napadnuté rozhodnutie bližšie odôvodnenie neobsahovalo.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému uzneseníu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseníu okresného súdu č. k. 53 Ek 1090/2018 z 20. januára 2020, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľa ako povinného v exekučnom konaní na zastavenie exekúcie, podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napadnutým uznesením došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru z dôvodu nezákonne vedenej exekúcie proti jeho osobe. Okresný súd nerešpektoval, že v exekučnom titule rozsudku Okresného súdu Rožňava č. k. 10 C 93/2011-412 z 29. júna 2015 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-488 z 13. decembra 2016 nie je sťažovateľ označený ako povinný, pretože v priebehu základného konania krajský súd uznesením č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016 pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že namiesto doterajšieho žalobcu, sťažovateľa, vstúpila do konania obchodná spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., Albínov 1639, Sečovce, IČO 36 759 121, ktorá bola meritórnym rozhodnutím zaviazaná uhradiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 15 616,18 eur. Vymoženie uvedenej

pohľadávky spolu s príslušenstvom je predmetom exekučného konania vedeného proti sťažovateľovi ako povinnému.

b) Oprávnený v exekučnom konaní bol povinný v návrhu na začatie exekúcie uviesť, že v základnom konaní došlo k zmene v osobe žalobcu a že exekučný titul sa týka inej osoby ako osoby označenej v rozhodnutí súdu prvej inštancie a k návrhu mal pripojiť aj rozsudok odvolacieho súdu, z ktorého táto zmena vyplývala. Keďže oprávnený túto povinnosť nesplnil a úmyselne predložil len rozsudok súdu prvej inštancie, z ktorého táto skutočnosť nevyplýva, exekučný súd nemohol mať vedomosť o zmene v osobe zaviazanej týmto rozsudkom. O tejto zmene sa exekučný súd dozvedel až z návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie, v ktorom sťažovateľ namietol, že exekučným titulom nebola uložená povinnosť jemu, ale obchodnej spoločnosti AUTO G&G, s. r. o. S ohľadom na povahu tejto vady návrhu na vykonanie exekúcie nebol daný postup podľa § 52 Exekučného poriadku, a preto exekučný súd exekúciu uznesením zo 14. marca 2019 podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku zastavil.

c) Okresný súd uznesením č. k. 53 Ek 1090/2018 zo 4. novembra 2019 zrušil uznesenie zo 14. marca 2019 vydané vyšším súdnym úradníkom a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, argumentujúc, že zmluva o postúpení pohľadávky, resp. pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu, sú pre posúdenie dôvodnosti vykonávania exekúcie proti sťažovateľovi právne irelevantné. Vyšší súdny úradník, rešpektujúc právny názor vyslovený sudcom, rozhodol uznesením č. k. 53 Ek 1090/2018 z 20. januára 2020 tak, že návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol. V tomto uznesení vyšší súdny úradník iba zreprodukoval to, čo uviedol sudca v uznesení zo 4. novembra 2019, a neuviedol žiadne iné skutočnosti, ktoré by podporili výrok daného uznesenia. O podanej sťažnosti rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že túto sťažnosť zamietol a urobil tak opäť, iba popisujúc konanie pred jeho rozhodnutím a odvolávajúc sa na § 202 ods. 2 Exekučného poriadku zdôvodnil nepotrebnosť ďalšieho odôvodnenia, ak sa sudca stotožňuje s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozhodnutí.

d) Postup okresného súdu je v príkrom rozpore so zákonom, keď tento nerešpektoval zákonné znenie, ktoré umožňuje zaviazat' na náhradu trov iba účastníka konania, ako aj s ústavnými princípmi platiacimi v civilnom procese. Okresný súd sa v konaní neriadil základnými zásadami, na ktorých je civilný súdny proces založený, a svojvoľne nerešpektoval dôsledok právoplatného rozhodnutia o zmene účastníkov konania na strane žalobcu.

e) Okresný súd pri vydaní napadnutého uznesenia ignoroval všetky relevantné argumenty sťažovateľa, okrem iného nevyhnutnosť rešpektovať tzv. subjektívnu záväznosť rozsudku podľa § 228 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), čím došlo k odňatiu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. jeho práva na spravodlivé súdne konanie.

f) Je pravdou, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 10 C 93/2011, avšak jeho postavenie ako sporovej strany tohto konania zaniklo z dôvodu, že na jeho miesto vstúpila spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., na ktorú sťažovateľ postúpil svoju pohľadávku, a to zmluvou o postúpení pohľadávky. Keďže na náhradu trov súdneho konania bol zaviazaný žalobca, ktorým v čase rozhodnutia odvolacieho súdu nebol sťažovateľ, nevznikla mu z právoplatného a vykonateľného rozsudku žiadna povinnosť, ktorá by mohla byť proti nemu úspešne uplatňovaná v exekučnom konaní.

g) Sťažovateľ sa stotožňuje aj s názorom okresného súdu vysloveným v uznesení č. k. 53 Ek 1090/2018 zo 14. marca 2019, že oprávnený mohol namietat' postúpenie pôvodnej pohľadávky a všetky skutočnosti z toho plynúce jedine v konaní vedenom na krajskom súde,

ktorého rozhodnutím bolo rozhodnuté o vstupe spoločnosti AUTO G&G, s. r. o., na jeho miesto. Tým, že rozhodnutie súdu o pripustení zmeny na strane žalobcu je právoplatné a vykonateľné, je povinnosť toto rozhodnutie rešpektovať aj v exekučnom konaní.

h) Sťažovateľ ďalej poukázal na účel procesného inštitútu obsiahnutého v § 80 CSP a predtým v § 92 ods. 2 a 3 OSP, ktorým je riešiť dôsledky singulárnej sukcesie, ak táto nastala po začatí konania. Zmyslom tejto právnej úpravy je umožniť žalobcovi, aby pomocou zmeny účastníka konania odstránil nedostatok aktívnej alebo pasívnej vecnej legitimácie, ktorý nastal v priebehu konania a ktorý by inak neodvratne viedol k zamietnutiu žaloby. Exekúcia proti sťažovateľovi je vedená neoprávnene, keďže boli splnené všetky predpoklady pre povolenie zmeny účastníka konania a nastala (formálno-právna) skutočnosť, ktorá mala podľa hmotného práva za následok prevod práv a povinností na nového žalobcu.

i) Sťažovateľ odo dňa pripustenia zmeny účastníka na strane žalobcu nemal informácie o vedení a stave základného konania, a teda nemal možnosť sa brániť, keďže s ním ako s účastníkom nebolo konané. O povinnosti úhrady trov konania sa dozvedel až v exekučnom konaní, čím mu bolo odňaté právo domáhať sa ochrany svojich práv mimoriadnymi opravnými prostriedkami. Na podanie opravného prostriedku by však ani nebol aktívne legitimovaný z dôvodu, že už nie je účastníkom konania, a teda je osobou neoprávnenou na podanie mimoriadneho opravného prostriedku.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava argumentácie uvedenej v napadnutom uznesení okresného súdu a ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú.

10. K veci sa vyjadrila aj zákonná sudkyňa, ktorá uviedla, že medzi účastníkmi konania je sporné, či vymáhaný nárok prešiel na spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., a teda či exekúcia proti povinnému je vedená oprávnene. Z predložených listinných dôkazov vyplýva, že v právnej veci vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 10 C 93/2011 bolo rozhodnuté rozsudkom z 29. júna 2015 tak, že žaloba sťažovateľa bola zamietnutá a sťažovateľ bol zaviazaný uhradiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 15 616,18 eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Sťažovateľ podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie. Následne v priebehu odvolacieho konania sťažovateľ uzatvoril so spoločnosťou AUTO G&G, s. r. o., zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorej sa súdny spor týkal. Uznesením z 25. apríla 2016 odvolací súd na základe zmluvy o postúpení pohľadávky povolil zmenu účastníkov konania a novým žalobcom sa stala spoločnosť AUTO G&G, s. r. o. Rozsudkom z 13. decembra 2016 odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania proti novému žalobcovi, obchodnej spoločnosti AUTO G&G, s. r. o., ktorú Okresný súd Rožňava vyčíslil v uznesení zo 7. apríla 2017 na sumu 2 410,32 eur. Z § 488 a § 489 Občianskeho zákonníka jednoznačne vyplýva, že zákon rozlišuje inštitút pohľadávky a inštitút záväzku. Vymáhaná suma nepredstavuje pohľadávku, príp. jej príslušenstvo, ktoré by sa týkali práva sťažovateľa uplatneného v základnom súdnom konaní vedenom na súde prvej inštancie. Naopak, predmetné vymáhané trovy zo základného konania vedeného na súde prvej inštancie predstavujú dlh, resp. záväzok, ktorý má sťažovateľ proti

žalovanému (oprávnenému PROFITHERM Jablonov, s. r. o.). Zmluva o postúpení pohľadávky, príp. pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu zo sťažovateľa na obchodnú spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., vykonanej uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2015, sú teda pre posúdenie dôvodnosti vykonávania exekúcie proti sťažovateľovi právne irelevantné. Vzhľadom na uvedené zákonná sudkyňa nepovažuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa za dôvodnú.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

11. Zúčastnená osoba, ktorou je PROFITHERM Jablonov, s. r. o., Zátíšie 10, Bratislava, IČO 44 566 972, sa k ústavnej sťažnosti nevyjadrila.

III.3. Replika sťažovateľa:

12. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol:

a) Okresný súd je toho názoru, že trovy konania, ktoré oprávnenému vznikli v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 93/2011 pred Okresným súdom Rožňava, mal uhradiť sťažovateľ, keďže tieto neboli prevedené zmluvou o postúpení pohľadávky na obchodnú spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., ktorá z dôvodu postúpenia nastúpila do práv a povinností žalobcu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 585/2015. Rozsudok Okresného súdu Rožňava, ktorý je v prerokovávanom prípade exekučným titulom, nebol v čase postúpenia pohľadávky na obchodnú spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., právoplatný. O povolení vstupu obchodnej spoločnosti AUTO G&G, s. r. o., do konania namiesto sťažovateľa ako žalobcu došlo v odvolacom konaní, a to uznesením krajského súdu z 25. apríla 2016. Keďže krajský súd rozhodol o podanom odvolaní až po právoplatnosti rozhodnutia o povolení vstupu obchodnej spoločnosti AUTO G&G, s. r. o., namiesto sťažovateľa, sťažovateľ v čase vydania rozsudku krajského súdu už nebol žalobcom, a preto nemohol byť osobou, ktorá bola právoplatne zaviazaná na náhradu trov konania. Z daného rozsudku totiž jednoznačne vyplýva, že povinnosť nahradiť trovy žalovanému má obchodná spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., ktorá v tom čase vystupovala ako žalobca. Sťažovateľ zastáva názor, že ho nemožno stotožňovať s osobou žalobcu v zmysle rozsudku krajského súdu, a teda ani s osobou povinného v exekučnom konaní, keďže on sám už v čase vydania tohto rozsudku nebol stranou konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

14. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na jeho tvrdení o nezákonnosti vedenia exekúcie proti jeho osobe, nezákonnosti a svojvoľnosti napadnutého uznesenia, ktoré je v rozpore s ústavnými princípmi uplatňovanými v civilnom procese z dôvodu, že okresný súd

nerespektoval, že ešte v základnom konaní došlo k procesnému nástupníctvu, v dôsledku ktorého sťažovateľ stratil postavenie strany sporu, a tak nemôže byť ani povinnou osobou v exekučnom konaní.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

17. V nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa ústavný súd, vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia a poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru, zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

18. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. Okrem toho však arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu môže vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokovaný skutkový prípad. Právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva účastníka konania pred všeobecným súdom na súdnu ochranu je založená v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkou ústavne konformného výkladu právnych predpisov.

19. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého ohrozenie alebo porušenie sa tvrdí, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu

ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

20. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

21. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

22. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z týchto hľadísk preto posudzoval ústavný súd aj sťažovateľom napadnuté uznesenie okresného súdu.

23. Ústavný súd považuje za potrebné citovať pre posúdenie veci relevantné ustanovenia právneho predpisu.

24. Podľa § 35 ods. 1 Exekučného poriadku do vydania poverenia na vykonanie exekúcie je účastníkom konania oprávnený. Po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie sú účastníkmi konania oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekútora, účastníkom konania je aj exekútor.

Podľa § 36 ods. 1 Exekučného poriadku proti inému než tomu, kto je v exekučnom titule označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v exekučnom titule označený ako oprávnený, možno navrhnúť vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu.

Podľa § 45 ods. 1 Exekučného poriadku exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok.

Podľa § 48 ods. 2 Exekučného poriadku exekúciu možno vykonať na návrh toho, kto je oprávnený požadovať splnenie nároku z exekučného titulu preto, že povinný dobrovoľne nesplnil to, čo mu exekučný titul ukladá. Z dôvodov podľa osobitného predpisu môže návrh podať aj Justičná pokladnica.

25. Ťažisková námietka sťažovateľa spočíva v tom, že exekúcia je proti nemu vedená nezákonne, keďže v exekučnom titule, rozsudku Okresného súdu Rožňava č. k. 10 C 93/2011-412 z 29. júna 2015 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-488 z 13. decembra 2016 nie je sťažovateľ označený ako povinný, pretože v priebehu základného konania krajský súd uznesením č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016 pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že namiesto doterajšieho žalobcu, sťažovateľa, vstúpila do konania obchodná spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., ktorá bola meritórnym rozhodnutím zaviazaná uhradiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 15 616,18 eur, ktorej vymoženie spolu s príslušenstvom je predmetom exekučného konania vedeného proti sťažovateľovi ako povinnému.

26. Okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil tým, že zmluva o postúpení pohľadávky, resp. pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu zo sťažovateľa na obchodnú spoločnosť AUTO G&G, s. r. o., vykonané uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016, sú pre posúdenie dôvodnosti vykonávania exekúcie proti sťažovateľovi právne irelevantné z dôvodu, že vzhľadom na to, že zákon rozlišuje inštitút pohľadávky a inštitút záväzku, vymáhaná suma (trovy konania) nepredstavuje pohľadávku prípadne jej príslušenstvo, ktoré sa týka práva sťažovateľa uplatneného v základnom konaní na súde prvej inštancie. Predmetná vymáhaná suma predstavuje dlh, resp. záväzok, ktorý má sťažovateľ proti žalovanému, oprávnenému v exekučnom konaní.

27. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia okresného súdu, príloh ústavnej sťažnosti, sťažnostnou argumentáciou, ako aj obsahom vyjadrenia okresného súdu k ústavnej sťažnosti a stanoviskom sťažovateľa k tomuto vyjadreniu konštatuje nesprávnosť a arbitrárnosť záveru okresného súdu o tom, že zmluva o postúpení pohľadávky, resp. pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu zo sťažovateľa na obchodnú spoločnosť AUTO G & G, s. r. o., vykonané uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016, sú pre posúdenie dôvodnosti vykonávania exekúcie proti sťažovateľovi právne irelevantné.

28. V okolnostiach prerokovávanej veci je zrejmé, že exekučným titulom je rozsudok Okresného súdu Rožňava č. k. 10 C 93/2011-412 z 29. júna 2015 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-488 z 13. decembra 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 9. marca 2017. V záhlaví rozsudku krajského súdu je ako žalobca označená obchodná spoločnosť AUTO G & G, s. r. o., Albínov 1639, Sečovce, IČO 36 759 121. Z odôvodnenia predmetného rozsudku krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ podaním z 10. februára 2016 odvolaciu súdu oznámil, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 1. februára 2016 túto postúpil na obchodnú spoločnosť AUTO G & G, s. r. o., a navrhol pripustenie zmeny účastníka konania podľa § 92 ods. 2 OSP. Krajský súd uznesením č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016 pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že namiesto doterajšieho žalobcu, sťažovateľa, vstúpila do konania obchodná spoločnosť AUTO G & G, s. r. o.

29. Z uvedených skutočností je zrejmé, že na základe zmluvy o postúpení žalovanej pohľadávky, ktorou došlo k prevodu práva vyplývajúceho z exekučného titulu (tzv. singulárna sukcesia), došlo

k hmotnoprávnemu nástupníctvu. Zároveň pripustením zmeny účastníka konania na strane žalobcu uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016 došlo k v základnom konaní k procesnoprávnemu nástupníctvu, na základe ktorého sa novým žalobcom stala obchodná spoločnosť AUTO G & G, s. r. o.

30. Vykonanie exekúcie prichádza do úvahy len proti tomu, kto je označený ako povinný (pasívna exekučná legitímácia) v exekučnom titule, a iba v prospech toho, kto má podľa exekučného titulu právo na plnenie (aktívna exekučná legitímácia). Z exekučného titulu, ktorý nemožno interpretovať izolovane len ako rozhodnutie súdu prvej inštancie, ale v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu, je nepochybné, že na splnenie povinnosti, náhradu trov konania, ktorých vymoženie je predmetom exekučného konania, bol zaviazaný žalobca, obchodná spoločnosť AUTO G & G, s. r. o. Napriek nedostatku pasívnej exekučnej legitímácie na strane sťažovateľa však okresný súd konal so sťažovateľom ako s povinným v exekučnom konaní. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že okresný súd ústavne nekonformným spôsobom posúdil dôsledky procesnoprávného nástupníctva v základnom konaní na existenciu pasívnej legitímácie v exekučnom konaní.

31. Interpretácia procesného účastníctva na strane povinnej osoby v exekučnom konaní realizovaná okresným súdom by de facto znamenala, že v základnom konaní vystupovali na žalujúcej strane dvaja žalobcovia, z ktorých jeden je povinný nahradiť trovy konania žalovanému na základe rozsudku súdu prvej inštancie a druhý na základe rozsudku odvolacieho súdu, čo je absurdné. Exekučný titul, rozsudok Okresného súdu Rožňava č. k. 10 C 93/2011-412 z 29. júna 2015 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-488 z 13. decembra 2016, nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 9. marca 2017, keď bol v dôsledku procesného nástupníctva stranou sporu na žalujúcej strane jediný žalobca, obchodná spoločnosť AUTO G & G, s. r. o.

32. Arbitrárnosť môže mať v súdnych rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. „*O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam*“ (III. ÚS 264/05). „*V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti*“ (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

33. Argumentácia okresného súdu, podľa ktorej predmetom zmluvy o postúpení pohľadávky neboli trovy konania, ktoré predstavujú záväzok, ktorý má sťažovateľ proti žalovanému, a preto zmluva o postúpení pohľadávky, prípadne pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu zo sťažovateľa na obchodnú spoločnosť AUTO G & G, s. r. o., vykonané uznesením krajského súdu

č. k. 2 Co 585/2015-482 z 25. apríla 2016, sú pre posúdenie dôvodnosti vykonávania exekúcie proti sťažovateľovi právne irelevantné, neobstojí. Nárok na náhradu trov konania má základ v procesnom práve a vzniká najskôr na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré má v tomto smere konštitutívnu povahu. Rozhodnutie o trovách konania (nárok na náhradu trov konania) je totiž ako procesný nárok spravidla závislý na rozhodnutí vo veci samej. V tomto prípade platí, že ak nenadobudne rozhodnutie vo veci samej právoplatnosť, nemožno hovoriť ani o vzniku práva na náhradu trov konania. Preto pohľadávka z titulu práva na náhradu trov konania pred súdom spravidla vzniká (na rozdiel od hlavného záväzku, ktorý bol predmetom súdneho konania) po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V okolnostiach prerokovávanej veci to znamená, že pohľadávka z titulu práva na náhradu trov konania vznikla až právoplatnosťou rozsudku Okresného súdu Rožňava č. k. 10 C 93/2011-412 z 29. júna 2015 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 585/2015-488 z 13. decembra 2016, a na jej zaplatenie bol zaviazaný žalobca, ktorým sa na základe rozhodnutia o pripustení zmeny účastníka konania na strane žalobcu stala obchodná spoločnosť AUTO G & G, s. r. o.

34. Ústavný súd považuje za potrebné tiež poznamenať, že exekučný súd pochybil už pri preskúvaní návrhu na vykonanie exekúcie a jeho príloh, keď vôbec nemal vydať poverenie na vykonanie exekúcie a návrh na vykonanie exekúcie mal zamietnuť z dôvodu jeho rozporu s Exekučným poriadkom, keďže k návrhu neboli pripojené prílohy podľa § 48 ods. 4 písm. a) Exekučného poriadku [§ 53 ods. 3 písm. a) Exekučného poriadku] resp. z dôvodu podľa § 53 ods. 3 písm. c) Exekučného poriadku pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na strane povinnej osoby označenej v návrhu na vykonanie exekúcie.

35. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie okresného súdu je arbitrárne, nespĺňajúce atribúty ústavne akceptovateľného rozhodnutia súdu, keďže okresný súd ústavne nekonformným spôsobom interpretoval právnu otázku účasti na strane povinnej osoby v exekučnom konaní. Sťažovateľom formulované námietky týkajúce sa nezákonného vedenia exekúcie proti jeho osobe tak svojou relevanciou odôvodňujú zásah ústavného súdu do predmetného súdneho rozhodnutia.

36. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

37. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

38. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

39. Ústavný súd priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 450,29 eur.
40. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty trovy právneho zastúpenia v sume 375,24 eur, v danom prípade sa podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvyšujú o 20 %. Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi ako náhradu trov právneho zastúpenia, preto predstavovala sumu 450,29 eur vrátane 20 % DPH (bod 3 výroku tohto nálezu).
41. Za úkon právnej služby, replika sťažovateľa, ústavný súd nárok na náhradu trov nepriznal, vzhľadom na to, že podanie neobsahovalo žiadnu novú argumentáciu, ktorou by sťažovateľ podporil záver o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu.
42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa Advokátskej kancelárie JUDr. Lukáš Michal'ov, s. r. o., Thurzova 6, Košice, IČO 52 290 514 (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP), ktorý úkony právnej služby, za ktoré bol sťažovateľovi priznaný nárok na náhradu trov konania, vykonal, v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu